

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

בפני כבוד השופט, סגן הנשיא יורם ברוזה

תובעים

1. עזבון המנוחה מ.ש. ז"ל
 2. א.ש.
 3. א.ש.
- ע"י ב"כ עו"ד אפרים ווגדן

4. ט.ס.
- ע"י ב"כ עו"ד מורן לוסקי ועו"ד דניאל שבח

נגד

נתבעת

- ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד משה עבאדי ועו"ד אבי שיף

פסק דין

1. בפני תביעה לתשלום פיצויים בעקבות מותה של המנוחה, מ.ש., ילידת 18.2.89 (להלן: "המנוחה") בתאונת דרכים אשר ארעה ביום 3.3.17 במהלך נסיעה ברכב מ.ר. 13-234-21, אשר היה נהוג על ידי התובע 4, ט.ס. (להלן: "הנתובע") יליד 14.8.87.

2, הינו אביה של המנוחה, התובעת 3, הינה אימה של המנוחה (להלן יכוננו בצוותא חדא "הורי המנוחה"). בהתאם לצו הירושה שניתן ביום 3.9.17, וזאת לאחר שהתובע 4 הסתלק מחלקו בעיזבון, הורי המנוחה הינם היורשים הבלעדיים של המנוחה בחלקים שווים.

2. הנתבעת, ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הנתבעת") הינה חברת ביטוח, המאוגדת כחוק, מענה ומקום ניהול עסקיה בתחומי מדינת ישראל. הנתבעת הנפיקה לרכב פוליסת ביטוח, בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל – 1970, המכסה כל חבות לתשלום לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה – 1975 (להלן: "חוק הפיצויים").

השאלות שבמחלוקת

3. הנתבעת הכירה בחבות לשלם פיצוי בגין מותה של המנוחה בתאונת הדרכים (עמ' 1 לפרוטוקול, שורה 6). לפיכך המחלוקת הינה מי זכאי לפיצוי ומה שיעורו.

למעשה, למעט בשאלת החבות ובתאריכי הלידה של התובעים, הצדדים חלוקים בכל אחת ואחת מהנקודות שיש בהן כדי להשליך על גובה הפיצוי המגיע לתובעים, ולמי הוא מגיע.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

על כן אלו הן השאלות שבמחלוקת :-

א. האם היו המנוחה והתובע בני זוג?
התובעים טוענים שכן ועל כן יש לחשב את הפסדיו של התובע כתלוי, בנוסף לתביעת ההורים כיורשים.

הנתבעת טוענת שלא, ועל כן יש לבצע את החישוב בהתאם להלכה הנוהגת לגבי מי שמצא את מותו בהעדר תלויים, בהתאם לע"א 10990/05 דד פ"נן ואח' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ, פד"יי ס"א (1) 325 (2006) (להלן: "עניין פ"נן").

ב. האם התובע מנוע מלתבוע את נזקיו כתלוי (ככל שיקבע כי הינו תלוי)?
הנתבעת טוענת כי לאור כתב הקבלה וסילוק שעליו חתם התובע, כאשר הגיע להסכמה עם הנתבעת לגבי התביעה שהגיש בגין נזקיו בתאונה, הוא מנוע מלתבוע את נזקיו כתלוי, ככל שיש כאלו. לחילופין טוענת הנתבעת, כי התובע למעשה ויתר על זכות התביעה שלו וזאת לאור הצהרותיו בפני החוקר.
התובע טוען שהוא אינו מושתק ולא ויתר על התביעה.

ג. מהו בסיס השכר שלאורו יש לחשב את ההפסדים (הן של המנוחה והן של התובע, ככל שיש להתחשב בו)?

ד. מה המשמעות שיש לתת לכך שהתובע התחתן? וכיצד יש להתחשב בהכנסות רעייתו הנוכחית.

4. בטרם אנתח את כל הנקודות הללו, ובכדי להבין את ההקשר של חלק מהשאלות שבמחלוקת, יש לסקור בתחילה את ניהול ההליך שבפני, מיום הגשת התביעה ועד להגשת הסיכומים, על ידי כל הצדדים.

גלגולו של תיק

5. כתב התביעה הוגש ביום 14.12.17, התובעים היו הורי המנוחה בלבד, התובע היה למעשה נתבע (כנהג הרכב). בכתב התביעה לא נטען דבר לגבי היותו של התובע בן זוגה של המנוחה והוא הוגש בהתאם להלכת פ"נן (של מנוחה ללא תלויים). בכתב ההגנה שהוגש ביום 18.2.18 לא טענה הנתבעת דבר בעניין זה.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

בעניין זה יוער כי ב"כ הנתבעת הודיע כי הואיל והתובע הגיש תביעה נפרדת בגין נזקיו, אין הוא יכול לייצגו, וכי הוא מסכים למחיקתו מכתב התביעה ולא יטען כי יש בכך בכדי להכשיל את חובת הנתבעת לפצות את התובעים.

6. הצדדים השלימו הליכים מקדמיים והגישו תחשיבי נזק, בהם שני הצדדים ביצעו את החישוב לפי הלכת פ'נן. המחלוקת בין הצדדים היו בשתי נקודות :-

- א. בסיס שכר המנוחה.
- ב. שיעור ריבית ההיוון (שכן הדבר היה בטרם ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 3751/17 המאגר הישראלי לביטוחי רכב (הפול) נ' פלוני ואח' (2019), בו הוכרעה מחלוקת זו).

בהתאם ניתנה הצעה לסיום התיק, אשר הייתה מבוססת על הלכת פ'נן. הורי המנוחה הסכימו להצעה. הנתבעת סירבה, ובהודעת הסירוב טענה לראשונה כי :-

"סוגיית נתבע מס' 2 – כאמור נהג הרכב היה לפחות לכאורה בן זוגה של המנוחה ו/או ארוסה, ועל אף שעל פניו נתבע מס' 2 הסתלק מחלקו בעיזבון כמפורט בצו הירושה מיום 03/09/17, יהא מקום לכלול את נתבע מס' 2 לכל הסכם על מנת שלא לחשוף את הנתבעת לסיכומים כספיים נוספים" (סעיף 4 להודעת הנתבעת מיום 4.9.18),

בהתאם לכך נקבע התיק להוכחות.

7. לקראת ישיבת ההוכחות, שהתקיימה ביום 15.11.18, ביקשה הנתבעת לזמן את התובע לדיון, ביחד עם תלושי השכר שלו. בתמצית הטיעון מטעמה טענה הנתבעת כי יש צורך לברר את מהות היחסים בין המנוחה לבין התובע (הורי המנוחה עדיין טענו כי יש לבצע את החישוב בהתאם להלכת פ'נן, שכן לטענתם המנוחה והתובע לא היו בני זוג). התובע לא יכול היה להתייצב לדיון שכן הוא היה מחוץ לתחומי מדינת ישראל בזמן הדיון.

במהלך הדיון הודיע ב"כ הנתבעת כי :-

"אנו מציעים שעל מנת שלא תהיה תביעה נפרדת, הנתבע 1 יצורף כתובע ולא יהיה נתבע. אין מניעה שב"כ התובעים ייצג אותו. אני רוצה שכל נושא הסכומים יהיו סגורים" (עמ' 1 לפרוטוקול, שורות 15-16).

לפיכך, הדיון נדחה ליום 10.1.19, כאשר הובהר לנתבע 2 כי עליו להגיש כתב הגנה ולהתייחס לשאלת הנזק.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

8. ביום 2.1.19 הגיש התובע, באמצעות בא כוחו, בקשה להתיר לו להצטרף לתביעה כתלוי במנוחה, הורי המנוחה נתנו הסכמתם ואילו הנתבעת מסרה כי היא מסכימה לעצם הציורף, מבלי שיהיה בכך בכדי להסכים לעצם קיומה של מערכת זוגית שמקימה זכאות לקבלת פיצוי. בהתאם הדיון שהיה קבוע בוטל, והותר תיקון כתב התביעה.
9. לאחר הגשת כתב התביעה המתוקן, שאליו צירפו התובעים מסמכים המעידים (לטענתם) על כוונת התובע והמנוחה להינשא, הנתבעת הגישה ביום 28.2.19 כתב הגנה שבו היא הכחישה זאת.
10. ביום 16.6.19 התקיים דיון בו הבהיר בית המשפט לצדדים את הצעתו בהתבסס על שתי האפשרויות השונות, האחת שיקבע כי אכן אין לראות בתובע כתלוי במנוחה והשנייה כי יש לעשות כן. כמו כן בית המשפט הבהיר לתובעים כי מאחר ובהתאם לתחשיב שהגישו הם העמידו את גובה תביעתם מעל גובה סמכות בית משפט השלום, עליהם להודיע האם הם מכירים בכך שגובה הפיצוי הינו בהתאם לסמכות בית משפט השלום או שהם מבקשים להעביר את התביעה לדיון בבית המשפט המחוזי. ביום 2.7.19 הודיעו התובעים כי לאחר שערכו חישוב מחדש הם מצאו כי גובה הנזקים אינו עובר את סמכותו של בית משפט השלום ומשכך הם אינם מבקשים להעביר את התיק.
11. לאחר שהצדדים לא הצליחו להגיע לכדי פשרה, נקבע התיק, בהחלטה מיום 10.9.19 להוכחות ביום 1.1.20. ביום 6.10.19, הגישה הנתבעת בקשה לתיקון כתב הגנה בדרך של הוספת הטיעון ולפיו התובע חתם ביום 17.10.18 על שטר קבלה וסילוק כל טענותיו כלפי הנתבעת וזאת במסגרת התביעה שהוגשה על ידו לקבלת פיצוי בגין הנזקים שנגרמו לו ת.א. 23958-09-18 (בית משפט השלום בחיפה). לטענת הנתבעת בכך מנוע התובע מלתבוע נזקיו כתלוי בתיק זה. בהחלטה מיום 28.10.19 אישרתי את התיקון, כאשר הותרתי את ההחלטה האם יש ממש בטיעון זה לפסק הדין.
12. ישיבת ההוכחות התקיימה לבסוף ביום 11.2.20 ובה העידו התובעים, רעייתו של התובע 4, נציגי קופת חולים, נציגי התעשייה האווירית וכן חוקר מטעם הנתבעת. כמו כן, התייצבה לדיון נציגה של חברת אינטל אשר הגישה (בהסכמה) את תיקו האישי של התובע בחברה.
13. לאחר שהצדדים הודיעו כי הם אינם מבקשים דיון הוכחות נוסף, הוגשו סיכומים בכתב, ועתה יש להכריע בכל השאלות שבמחלוקת

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

האם יש לראות במנוחה ותובע בני זוג?

14. כפי שפורט לעיל, טענה זו הועלתה לראשונה על ידי הנתבעת, הורי המנוחה טענו בתחילה כי לא כך הדבר. אולם, בשלב מאוחר יותר שינו התובעים את הטעון וכעת הם טוענים כי אכן המנוחה והתובע היו בני זוג. מנגד, עתה הנתבעת היא אשר מכחישה טענה זו.

15. לצורך תמיכה בטענה זו, צירפו התובעים מסמכים אשר מלמדים, לטענתם, על מערכת חיים זוגית כדלקמן:-

- א. תצהיר הסתלקות התובע מעיזבון המנוחה (עמ' 23 לתיק מוצגי התביעה).
- ב. מסמכים המעידים כי המנוחה והתובע היו אמורים להתחתן בפראג ביום 18/5/17, כולל טופס רישום בחברת "חתונה בפראג עם קמילה" (עמ' 34-24 לתיק מוצגי התביעה).
- ג. אישור על הזמנת כרטיסי טיסה לפראג בין התאריכים 15/5/17 ועד 21/5/17 (הכרטיסים הוזמנו ביום 19.1.17, עמ' 37-35 לתיק מוצגי התביעה), אישור על ביטול המלון מיום 14.3.17 (עמ' 42-38 לתיק מוצגי התביעה), אישור מיום 14.3.17 על ביטול ארגן החתונה מחברת "חתונה בפראג עם קמילה" (עמ' 44-43 לתיק מוצגי התביעה).
- ד. שני חוזים חלקיים לשכירת דירה על ידי המנוחה והתובע (לתקופה שמיום 1.9.15 ואילך, עמ' 48-45 לתיק מוצגי התביעה).
- ה. תביעה לגמלת שארים שהגיש התובע לביטוח הלאומי (עמ' 90-81 לתיק מוצגי התביעה), וכן הודעה על דחיית התביעה מהטעם שהוגשה באיחור וכי הכנסותיו של התובע הינן מעל הסף המזכה (עמ' 92-91 לתיק מוצגי התביעה)

כמו כן, אימה של המנוחה והתובע העידו על כך שהתובע והמנוחה היו אמורים להתחתן.

16. הנתבעת טענה כי התובעים לא הוכיחו כי המנוחה והתובע היו בני זוג וכי אין לראות אותם כ"יזמים בציבור". לטענתה התובעים כשלו בכך שלא הביאו כל עדות זולת עדותו של התובע ושל אם המנוחה, לא הציגו כל ראיה אובייקטיבית למערכת חיים זוגית ומשק בית משותף, עוד הוסיפה הנתבעת וטענה כי:-

- א. חוזי השכירות שהוצגו היו חלקיים.
- ב. התובע לא היה מותב בפוליסות הביטוח השונות של המנוחה.
- ג. התובע לא היה מעורב בסדרי הקבורה והמצבה של המנוחה.
- ד. הורי המנוחה ראו אותה כרווקה לפי תשובות האם בחקירה הנגדית.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

ה. הורי המנוחה היו מיופי הכוח בחשבונות הבנק שלה ולא התובע.
ו. בשאלון הקבלה של התובע לתעשייה האווירית הוא רשם "רווק" ולא "אלמן".
הנתבעת טוענת כי מכל זה יש ללמוד כי ההגדרה המשפטית של מערכת היחסים שבין התובע למנוחה לא עומדת בתנאים הנדרשים על מנת להיחשב "ידועים בציבור" ועל כן לא הוכח אותו קשר משפחתי שמזכה את התובע בפיצוי כ"תלוי".

המצב המשפטי/מיהו בן זוג

17. סעיף 78 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע:-

"גרמה עוולה למותו של אדם, והיה אותו אדם, אילולא מת, זכאי אותה שעה לפיצויים לפי פקודה זו בעד חבלת גוף שגרמה לו העוולה – יהיו בן זוגו, הורו וילדו זכאים לפיצויים מן האדם האחראי לעוולה"

סעיף זה מקנה לתלויים זכות תביעה עצמאית, ועל כן ישנה חשיבות לקביעה האם המנוחה והתובע היו בני זוג לצורך הפקודה.

אומנם, פקודת הנזיקין אינה מגדירה מיהו "בן זוג", אולם כפי שנקבע בע"א 2000/97 ניקול לינדורן נ' קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים, פד"י נה (1) 12 (1999), המונח "בן זוג" אינו כולל רק זוגות נשואים אלא גם "ידועים בציבור".

18. הפסיקה חידדה כי בכדי שתובע יוכר כבן זוג, לצורך סעיף 78 לפקודת הנזיקין, אין חובה בלעדית כי תהיה תלות בפועל ביום התאונה, אלא יתכנו מקרים בהם יקבע בית המשפט כי היה סיכוי לכך שבעתיד תהיה תלות (ע"א (ב"ש) 43805-01-13 אלעסיבי יונס נ' אבו ג'אבר פאח'ד ואח' (2013)).

19. כפי שנקבע בפסיקה, כי בית המשפט יכול לקחת בחשבון הליכי גירושין שהיו בין בני זוג, טרם המוות, (ע"א 453/72 דניאל ג'רבי (קטין) ואח' נ' רשות הגנים הלאומיים, פד"י כח (1) 197 (1973)), כך יכול (וצריך) בית המשפט לקחת בחשבון הליכים שנקטו בפועל למיסוד הקשר בדרך של נישואין, ובייחוד כאשר טקס הנישואין היה אמור להתקיים חודשיים לאחר המועד שבו התרחשה התאונה, וכאשר למעשה כל ההכנות כבר הושלמו (כולל רישום לנישואין, הזמנת כרטיסי טיסה ומלון).

20. אכן ישנו קושי עם הטיעון של הורי המנוחה, בתחילת הדרך, לפיו המנוחה הייתה רווקה כמו גם הדרישה הראשונית לפיצוי לפי הלכת פינץ, אולם דבר זה הובן במהלך ניהול ההוכחות.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

להורי המנוחה לא היה קל עם העובדה שהתובע המשיך בחייו, הדבר עולה במפורש מחקירת אם המנוחה שנשאלה האם נכחה בחתונתו של התובע והשיבה

"לא. מאז החתונה הוא לא מגיע אלינו. מאוד קשה לבעלי ולבן שלי שהוא התחתן. אני הייתי יותר קשורה אחרי מה שקרה עם ט.. אני הייתי בקשר איתו בן שלי התנתק בכלל מאז שמ.. נהרגה" (עמ' 10 לפרוטוקול, שורות 1-3),

כמו כן השיבה אם המנוחה כי :-

"ש. אחרי הפטירה של בתכם המנוחה, היה לך קשר עם ט... הוא היה בא אליכם הביתה?

ת. בתקופה הראשונה כן. כל החגים, הרבה זמן. כל החיים היינו יוצאים יחד לבתי קפה. אני לא יכולתי לשחרר אותו. אגיד את האמת.

ש. מבחינה רגשית ?

ת. פחדתי שאם אני אשחרר אותו לא יהיה לי יותר קשר עם מ... הרגשתי שהוא זקוק לנו. זה היה בעצם הדדי לצאת, הוא גר אצלנו. כל החגים ביחד. סחבנו אותו לכל מקום. באמת" (עמ' 11 לפרוטוקול שורות 30-35).

אביה של המנוחה השיב לשאלון שנשלח אליו כי המנוחה הייתה רווקה אולם הסביר זאת בחקירתו הנגדית כי מבחינתו כל עוד לא היו מסמכים היא לא הייתה נשואה (עמ' 26 לפרוטוקול, שורה 2).

21. כמו כן, ניתן לראות כי גם בסעיף 15 לכתב התביעה שהגיש התובע בבית משפט השלום בחיפה (עמ' 94 לתיק מוצגי התביעה) נטען כי התובע והמנוחה היו מאורסים. ועל כן אין מדובר בטענה שאותה כבש התובע, אלא בטענה שהורי המנוחה ניסו להסתיר מטעמים רגשיים. ואילו התובע ביקש שלא להיכנס אליה, גם מטעמים רגשיים.

הנתבעת ידעה על טענה זו, שכן כבר בתחילת הדרך היא ציינה שהתובע מנהל תביעה בנפרד, הנתבעת עוררה טיעון זה מיוזמתה. יתרה מזאת, כאשר חוקר הנתבעת התקשר לתובע לפני הדיון התובע אישר כי הוא היה אמור להינשא למנוחה וביקש שלא יחפרו לו בפצעים (עמ' 18 לתמליל השיחה, מוצג נ/4, שורה 151). החוקר בעצמו מכנה את המעמד "חצי נשואים" (עמ' 30 לתמליל, שורה 263).

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

22. לסיכום, מהראיות שהיו בפני, אני קובע כי פני המנוחה והתובע היו למיסוד המערכת שלהם, הם נרשמו בפועל לנישואין (אשר לאור מגבלות שנובעות מכך שאימו של התובע אינה יהודייה הם היו אמורים להתחתן חתונה אזרחית בפראג), הזמינו טיסות, הזמינו מלון ולמעשה, כוונתם הייתה להיות בני זוג לא רק בפועל (כפי שהיו) אלא כלפי כולי עלמא.

לא בכדי חתם התובע על תצהיר הסתלקות מעיזבון המנוחה, וזאת כי גם בפני הרשויות היה ברור כי הוא זכאי לרשת את המנוחה, בהתאם לחוק.

23. יש לדחות את הטענות של הנתבעת בדבר העובדה שבני הזוג ניהלו חשבונות בנק נפרדים כראיה לכך שאין מדובר בבני זוג, התנהלות זו אינה נדירה ויכולה לנבוע מסיבות שונות, בפועל הוצגו הסכמי שכירות, מסמכי רישום לנישואין, ומשכך הוכחה הכוונה להישאר ביחד.

הנתבעת היא זו שביקשה לצרף את התובע לתביעה, שכן היא הבינה שיש לו זכות תביעה כתלוי, עניין זה נלמד גם מהצורך של התובע לחתום על תצהיר הסתלקות מעיזבון, כדי שההורים יוכלו לקבל את כל הירושה.

24. בכל הקשור לתביעה שהוגשה למוסד לביטוח לאומי, למעשה אין לה כל משקל, שכן היא הוגשה לאחר הגשת התביעה. התביעה נדחתה מטעמים של הכנסה מבלי שנעשתה כל בדיקה והעדים שנרשמו בטופס לא הגיעו להעיד. אולם בשים לב לכלל האמור לעיל, אין בכך צורך.

מכל האמור לעיל, הנני קובע, כי יש לראות במנוחה ובתובע כבני זוג, כהגדרתם בסעיף 78 לפקודת הנזיקין, ועל כן על יש לבצע את החישוב בהתאם.

האם יש לקבל את טענת הנתבעת ולפיה, התובע מנוע מלתבוע נזקיו בשים לב לשטר הסילוק שנחתם על ידו?

25. התובע נפגע בעצמו בתאונה ונגרמו לו, לטענתו, נזקי גוף ישירים (שבר בשורש כף יד ופגיעה נפשית). לפיכך הגיש התובע תביעה במסגרת ת.א. 23958-09-18, בבית משפט השלום בחיפה.

ההליך הוגש לבית המשפט ביום 13.9.18 (עמ' 99 לתיק מוצגי התביעה), לאחר שהוגשה תביעת העיזבון בפני, לאחר שהוגש כתב ההגנה הראשון (שהוגש בחודש 2/18), לאחר שהוגשו תחשיבי הנזק ולמעשה לאחר שכבר ניתנה הצעה בכתב בתיק זה.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

26. מעיון בכתב התביעה (עמ' 93 עד 95 לתיק מוצגי התביעה) ניתן לראות כי הוא אינו כולל תביעה בגין נזקים של התובע כתלוי, אלא רק תביעה בגין נזקים שלו כמי שנפגע בעצמו בתאונה (ולכן ביקש מינוי מומחים רפואיים, עמ' 96 עד 97 לתיק מוצגי התביעה).
27. הנתבעת בחרה שלא להוציא את התיק להגנה לעו"ד חיזוני, אלא ניהלה מו"מ ישירות מול ב"כ התובע, ביום 17.10.18 (חודש לאחר הגשתה, וחודש לפני דיון ההוכחות הראשון שהיה קבוע בפני), נחתם על ידי התובע "שטר קבלה סופי בגיר" ולפיו התביעה סולקה בסכום (כולל) של 170,000 ₪ (עמ' 100-101 לתיק מוצגי התובע, עמ' 81-82 לתיק מוצגי הנתבעת). בהתאם ולבקשת התובע נמחקה התביעה ביום 23.10.18 (עמ' 102 לתיק מוצגי התביעה).
28. הנתבעת טוענת כי בחתימתו של התובע על שטר הסילוק הוא למעשה ויתר על כל זכויותיו הנובעות מהתאונה, כולל זכויותיו כתלוי וזאת בשים לב לנוסח שטר הסילוק. לטענתה אם היה מבקש התובע לשמור על זכויותיו לתבוע כתלוי, היה עליו להחריג זאת במפורש. לטענתה מקביעת בית המשפט המחוזי (ת"א), בפסקה 20, לת.א. 6885-09-16 א.א. ואח' נ' שירדתי בריאות כללית ואח' (2017) (להלן: "עניין שירדתי בריאות כללית") יש ללמוד כי היה על התובע לציין, במפורש, כי הוא עתיד לתבוע בגין נזקיו כתלוי.
29. הנתבעת טוענת כי אם הייתה יודעת שבכוונתו להגיש תביעה כתלוי, לא הייתה באה הפשרה לעולם כלל. עוד היא מפנה לדברי התובע בפני החוקר מטעמה ובפני בית המשפט, ולפיהם אין בכוונתו ולא היה בכוונתו לפגוע בפיצוי המגיע להורי המנוחה כדי ללמוד שהוא ויתר על תביעתו כתלוי.
30. הנתבעת מפנה בנוסף לע"א 1650/00 מרדכי זיסר נ' משרד הבינוי והשיכון ואח', פד"י נז (5), 166 (2003) (להלן: "עניין זיסר"), עמ' 181 (פסקה 10 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקציה) ממנו היא מבקשת ללמוד כי מדובר למעשה בתביעה זהה, וכן לע"א 2495/95 הדס בן לולו נ' אליאס אטרש ואח', פד"י נא(1) 577 (1997) שדן בחשיבותה של סופיות הפשרה.
31. התובע מבקש לדחות טענה זו. ראשית הוא מפנה לכך שהנתבעת נמנעה מלהעיד עדים מטעמה לגבי נסיבות ההסכמה, השיקולים שעמדו בבסיס הפשרה והאם אכן נלקחה בחשבון (ולו מטעמה של הנתבעת) שאלת תביעת התובע כתלוי. למעשה הוא טוען שבכך שהנתבעת לא הביאה להעיד איש מעובדיה די בכדי לדחות את התביעה שכן חזקה שאם בעל דין לא מביא עד שנמצא בשליטתו הרי שעדותו הייתה עומדת לו לרועץ (ע"א 55/89 קופל (נהיגה עצמית) בע"מ נ' טלקאר חברה בע"מ, פד"י מד (4) 595 (1990)).

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

32. בנוסף טוען התובע כי מלשון שטר הקבלה ניתן ללמוד שהוא מתייחס לנזקי הגוף הישירים שנגרמו לתובע, ולא לנזקיו כתלוי. ואם אכן הנתבעת התכוונה כי בכך תסולק גם תביעתו כתלוי יש כדי חוסר תום לב בניהול מו"מ או הטעיה, שכן היא לא הציגה זאת כך בפניו. ועל כן, ובהתאם להוראת חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג – 1973, יש לדחות את הטענה.

לגופו של טענות

33. ישנו קושי רב לקבל את טענות הנתבעת, ולמעשה סבור אני כי בשים לב לראיות שהציגה הנתבעת דין הטענות להידחות, גם ללא עדותו של התובע.

34. טענת ההשתק מסתמכת על שטר הקבלה שנחתם על ידי התובע, אולם שטר הקבלה הזה אינו מנותק מהתביעה שהגיש התובע בחיפה. התביעה אשר הוגשה בבית המשפט בחיפה הייתה לפיצוי התובע כנפגע בתאונה, הדבר עולה במפורש מסעיף 5 לכתב התביעה, הנזקים שנתבעו היו בגין הפסדי שכר של התובע ושלו בלבד.

35. טענות הנתבעת ולפיהן הכוונה הייתה שהסכום יסלק גם את תביעת התובע כתלוי, מחייבת הוכחה עובדתית. היה על הנתבעת להביא, לכל פחות, את מי שניהל את המו"מ מטעמה אל מול ב"כ התובע בכדי להראות שאכן, מבחינה עובדתית, הכוונה שלה הייתה לסלק את החלק של התובע כתלוי.

36. יש לזכור כי במועד שבו נחתם שטר הקבלה (10/18) תיק זה התנהל בפני. למעשה התיק היה קבוע להוכחות, כאשר הנתבעת כבר העלתה בפני את הטענה כי יתכן והתובע היה תלוי במנוחה, היה זה לאחר החתימה על שטר הסילוק.

לעניין זה יש לזכור גם את סדר הזמנים כדלקמן :-

- א. שטר הקבלה נחתם ביום 17.10.18.
- ב. ביום 15.11.18 התקיים דיון בו הנתבעת טענה כי המנוחה והתובע היו בני זוג וכי לא ניתן לנהל את התיק מבלי שהתובע ייקח חלק בהליך.
- ג. ביום 9.1.19 הודיעה הנתבעת כי היא מסכימה שהתובע יצורף לתביעה כתלוי, מבלי שיהיה בכך להוות הודאה בכך שהיא מסכימה לטענה זו (ומבלי לטעון שהתביעה סולקה חודשיים וחצי קודם לכן) ובהתאם כתב התביעה מתוקן.
- ד. ביום 28.2.19 מוגש כתב הגנה מתוקן, ושוב הטענה לא נשמעת.
- ה. מוגשים תחשיבי נזק ושוב הטענה לא נשמעת.
- ו. ביום 16.6.19 מתקיים דיון בתחשיבי הנזק והטענה לא נשמעת.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

ז. התיק נקבע להוכחות, ושוב הטענה לא נשמעת.

רק ביום 6.10.19, כאשר הנתבעת נדרשת להגיש מוצגים מטעמה, מוגשת הבקשה לתיקון כתב ההגנה.

37. אם אכן הייתה סוברת הנתבעת כי בשטר הקבלה הוסכם על סילוק תביעת התובע כתלוי, היה מצופה כי הטענה תופיע קודם לכן. ואם הדבר נובע מכך שהתיק לא טופל על ידי אותו עורך דין (כפי שנטען בפני), אזי נדרש כי עורך הדין שטיפל בתיק מטעם הנתבעת יתייצב ויעיד מה הייתה כוונתו (ומדוע הסתיר זאת מב"כ הנתבעת המייצג בפני), ובייחוד כאשר התובע ציין בעצמו, בכתב התביעה, כי המנוחה הייתה ארוסתו.

38. בפועל, שטר הקבלה שהוצג לי הינו בנוסח סטנדרטי, למעשה הוא כולל ניסוחים קבועים ויש בו פרטים שאותם הוסיפו (שם התובע, מספר הרכב, תאריך התאונה, סכום הפשרה). אם סברה הנתבעת שיש בו כדי לסלק גם את התביעה של תובע כתלוי, היה עליה להבהיר זאת, היא לא עשתה כן.

39. גם לגופה של טענה יש לדחות אותה. חוק הפיצויים עצמו מבחין כי יש שוני בזכות התביעה של מי שנפגע בתאונה (וכן לעיזבון של הנפגע, אשר תובע בנעליו) לבין מי שתובע כתלוי. לא בכדי קובע סעיף 7ב לחוק הפיצויים כי גם אם לנפגע עצמו אין זכות לפיצוי, עדיין יכול ולתלויים תהיה הזכות (זכות שלא קיימת לעיזבון). יש בכך ללמד כי מדובר בשתי תביעות נפרדות שאינן כרוכות אחת בשנייה.

40. הפניית הנתבעת לפס"ד ז'טו אינה במקומה, שכן באותו עניין דן בית המשפט בתחולת סעיף 15 לחוק ההתיישנות וקבע במפורש כי ההגדרה שניתנת במסגרתו יפה רק לתחום דיני ההתיישנות וכי:-

"הגדרה זו אינה בהכרח ישימה בתחומי משפט אחרים, ובכלל זה

בדיני מעשה-בית-דין" (שם, עמ' 181).

גם ההפניה לעניין שירותי בריאות כללית אינה במקומה, כאשר באותו עניין דובר בתובע שתבע את נזקיו ממזיק אחד, ולאחר מכן פנה לתובע את אותם נזקים ממזיק אחר. באותו עניין קבע בית המשפט המחוזי כי לאור הוראות סעיף 83 לפקודת הנזיקין מנוע התובע מלתבוע את אותם נזקים פעמיים.

41. לפיכך, ולאור ההבחנה בין זכותו של התובע כמי שנפגע בתאונה ונגרמו לו נזקים, ובין זכותו של התובע כתלוי במנוחה לא ניתן לטעון כי שטר קבלה שנחתם על ידו כנפגע בתאונה, שבא

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

לפצותו בגין נזקיו כנפגע (נזקים ישירים או עקיפים) בא גם לפצות אותו בגין נזקיו כתלוי, ויש לדחות את הטענה.

42. טענה נוספת של הנתבעת הייתה כי התובע למעשה ויתר על זכות התביעה שלו, את הדבר היא לומדת מכך שהוא חתם על תצהיר הסתלקות מהעיצובן וכן מדבריו בפני החוקר (מוצג נ/4, עמ' 13, שורות 335-337), ולפיהם הוא ויתר להורי המנוחה על כל הכספים.

43. מקריאת תמליל השיחה בין התובע לבין החוקר נראה כי באותו שלב, שבו הוא ויתר להורי המנוחה על חלקו בעיצובן, הוא כלל לא הבין שמגיעים לו כספים כתלוי. יתרה מזאת, באותו שלב שהוא משוחח עם החוקר (11/18) לאחר שהתובע סיים כבר את תביעתו עם חברת הביטוח, יתכן והיה מסכים לחתום על הסכם פשרה אל מול ההורים וחברת הביטוח, ולפיו ההורים יקבלו את כל כספי העיצובן (מבלי שהוא יקבל את חלקו כתלוי).

התנהלות הנתבעת והחוקר מטעמה, היא שהדליקה אצל התובע את הנורה האדומה, הוא מבין משאלות החוקר כי יתכן ויש כאן משהו שחברת הביטוח מסתירה ולכן פונה להתייעץ עם עורך דין, ובלשונו:-

י"ש. איך זה קרה פתאום החלטת כן להגיש תביעה, אמרת שאמרו לך

שמגיע לך, אבל ידעת שמגיע לך גם לפני כן, נכון?

ת. יש פה כמה דברים. דבר ראשון אני נהגתי ברכב שקרתה התאונה.

אז כמו שאמרתי חצי שנה היתה סבתוכה (צ"ל סמטוכה – י.ב.) אחת גדולה. עורך הדין שרון שבזמנו פניתי אליו בעקבות תביעה של היד, הסביר לי אז שמגיע לי כל מני דברים. אני אמרתי לו שעל הכל באותו רגע לא. אני רוצה שכל הכסף ילך להורים. אמא. חשבתי שאם אני חותם אצל עו"ד ווגדן ההורים מקבלים כסף הכל ברור, תודה רבה, הכל גמור. התחלתי לקבל הביתה מכתבים פרוטוקולים של דיון מבית המשפט כתב תביעה, אני מופיע כנתבע. אמרתי איך זה יכול להיות, אני הייתי הנהג, אני זה שפגעו לי, לקחו לי, הרסו לי את החיים. אני מקבל הביתה שאני נתבע? התקשרתי לעורך דין שרון, הסברתי לו את המצב, שלחתי להם, נפגשתי עם עו"ד שבח. ואז הסבירו לי שיש עוד חלק שמגיע רק לי אם אני מוותר עליו גם הוא הולך לחברת הביטוח. אז החלטתי שאני אתבע את החלק הזה כי אני לא פוגע בהורים, הם לא יכולים לקבל את הכסף הזה בשום דרך אחרת והחלטתי להצטרף לתביעה ולהוציא אותי כנתבע, איך תובעים אותי?

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

שנכנס בי אדם והורס לי את החיים קיבינימט" (עמ' 34 לפרוטוקול, שורות 13-26, השיבושים במקור י.ב.).

ניתן לראות על כן שהתובע הסכים לוותר להורים רק על תביעת העיזבון, ולא על תביעת התלויים, ויש לדחות גם טענה זו.

אשר על כן אני קובע כי התובע זכאי לתבוע את נזקיו כתלוי במנוחה.

מהו בסיס השכר שלאורו יש לחשב את ההפסדים?

44. גם בעניין זה ישנה מחלוקת בין הצדדים, שנובעת הן מהשינויים שהיו בהעסקתו של התובע מאז התאונה והן בשאלה מה הוא השכר הראוי שיש ללכת בעניינה של המנוחה.

בסיס השכר של המנוחה :-

45. בעת התאונה הייתה המנוחה בעלת תואר ראשון ברוקחות מאוניברסיטת בן גוריון (תואר מיום 22.6.15, עמ' 49 לתיק מוצגי התובעים), הציון הסופי שלה היה 86.43 (עמ' 50 לתיק מוצגי התובעים). כמו כן בזמן התאונה הייתה המנוחה תלמידה לתואר שני בניהול מערכות בריאות. עד לתאונה השלימה המנוחה שלושה סמסטרים (עמ' 56 לתיק מוצגי התובעים) ולאחר מותה קיבלה את התעודה למרות שלא השלימה את חובותיה, שכן נותר לה סמסטר אחד (עמ' 57 לתיק מוצגי התובעים, וכן עדות אימה של המנוחה, עמ' 6 לפרוטוקול שורה 19, עמ' 7 לפרוטוקול שורה 3).

46. המנוחה עבדה כרוקחת בשירותי בריאות כללית. בהתאם לעדות הגב' נעמי יהודה שהינה רכזת פרט ושכר בשירותי בריאות כללית, המנוחה החלה לעבוד כמתמחה ברוקחות. לאחר מכן עבדה, החל מיום 1.12.05, כרוקחת דרגה ב'. חודש לפני התאונה, ביום 1.2.17, קיבלה קידום לתפקיד של רוקחת אחראית ועלתה לדרגה א' (עמ' 15 לפרוטוקול, שורות 17-18). המנוחה קיבלה קביעות בחודש פברואר 2016 (עמ' 15, שורה 7).

47. התובעים טוענים כי בהתאם לכך, בכל הקשור להפסדים בעבר יש לקחת בחשבון את שכרה של המנוחה ערב התאונה, כרוקחת דרגה א' (ולהתעלם מהשכר בשנים 2015-2016, שכן היא קודמה חודש לפני התאונה) ולכך להוסיף את תוספת הרכב שהיא הייתה זכאית לה (לפי עדות הגב' נעמי יהודה). לגבי העתיד, בשים לב לאופק התעסוקתי שהיה פרוס לפני המנוחה, בשים לב להכשרתה והשכלתה, הרי שיש מקום לפסוק שכר בשיעור של 21,000 ₪ בניכוי המס החל.

48. הנתבעת טוענת כי יש לקחת בחשבון את שכרה של המנוחה בשנה שטרם התאונה וכי כל שאר טענות התובעים בדבר קידום הינן בגדר ספקולציה שיש לדחות אותה, לטענת הנתבעת השכר הנכון הינו 10,196 ₪ לחודש.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

49. הפיצוי הנפסק בגין הפסדי התלות וכן בגין אובדן ההכנסה בשנים האבודות, הינו נגזרת של ההכנסות שהיו למנוחה ולבן זוגה. באופן רגיל, נקודת המוצא הינה השכר ביום הפטירה, אולם אין מניעה לקחת בחשבון התפתחויות עתידיות (בין אם שאירעו ובין שהיו אמורות להתרחש). כאשר מדובר בתובע שנוטר בחיים, ניתן לבחון את ההתקדמות מאז התאונה, ולקבוע האם יש אפשרות להשבחה עתידית בשכר. כאשר מדובר בתביעה של תלויים ועזבון ישנו קושי, שכן התאונה גדעה כל אפשרות לבחון שינוי עתידי.

50. ועדיין, הפסיקה מאפשרת לקבוע בסיס שכר גבוה או נמוך יותר, כך לגבי אלמנה שטרם יצאה לעבוד או מי שהיה עדיין במהלך לימודיו (ע"א 7157/07 אי.י.א.י.ג"י. ביטוח זהב בע"מ נ' עזבון המנוח מ.א. ז"ל (2008)).

51. איני מקבל את טענת הנתבעת כי יש לקחת בחשבון את שכרה של המנוחה בשנה שלפני התאונה. כפי שהעידה גב' נעמי יהודה, וכפי שעולה מתלושי השכר של המנוחה, בחודש פברואר 2017 עלתה המנוחה לדרוג רוקחים א (בשים לב לכך שעברה לנהל בית מרקחת). אין ללמוד מתלושי השכר של תקופה קודמת, בה היה הדרוג "רוקחים ב" ואין לזקוף לחובתה של המנוחה על שמצאה את מותה חודש לאחר הקידום.

52. לפיכך, נקודת המוצא תמיד תהיה השכר שהרוויחה המנוחה בעת התאונה. מעבר לכך תבחן השאלה האם אכן הייתה אפשרות לקידום, מה הסבירות שאפשרות זו תתממש ומה הרווח שהיה אמור להיות בצידה.

שכר המנוחה בחודש פברואר 2017 היה 13,073 ₪ (ממנו נוכה מס הכנסה בשיעור 1,080 ₪).

תלוש זה כלל תוספת בשם "מענק 2016" בסך 1,000 ₪. בשים לב לכך שתוספת זו שולמה מדי שנה בחודש פברואר (לפי תלושי השנים הקודמות), יש לקחת בחשבון 1/12 ממנה. כמו כן, יש לקחת בחשבון 1/12 מתשלומים שנתיים אחרים של דמי הבראה שמשולמים בחודש יוני (בשנת 2016 היה מדובר בסך של 4,631 ₪).

לפיכך השכר הינו כדלקמן: - שכר חודש פברואר 2017 (13,013 ₪) פחות המענק ששולם (1,000 ₪) בתוספת 1/12 מהמענק ומדמי הבראה (5,631 ₪) המהווים 469 ₪. **סה"כ השכר 12,482 ₪ ובניכוי המס החל – 11,402 ₪ (מעוגל).**

איני מקבל את טענות התובעים בדבר זכאות לדמי נסיעה באשר הדבר לא הוכח, מעבר לטענה כי יתכן והיו חסרים מסמכים.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

53. בכל הקשור לעתיד המנוחה, סבור אני כי יש די ראיות לכך ששכרה היה הולך ומשבית, אם כי לא כפי שטענו התובעים. ואבהיר, המנוחה הייתה בחורה צעירה, עבדה בשכר הגבוה מהשכר הממוצע במשק באותה העת, הייתה לקראת סיום לימודי התואר השני. קיבלה אחריות על בית מרקחת קטן. בטופס הקבלה לעבודה של המנוחה בשירותי בריאות כללית היא רשמה כי "הייתי רוצה אופציה להתקדמות ולקבל יותר תפקידים ואחריות" (עמ' 123 לתיק מוצגי התובעים) ומשמעותו של קידום בתפקיד הינה קידום בשכר.

54. בעניין זה יש לקחת בחשבון גם את עדותה של הגב' נעמי יהודה, וכן הסימולציה שהוצגה, ולפיה היה צפי לעליה בשכר כל עוד המנוחה הייתה ממשיכה להתקדם בדרגות, קידום שמשמעותו כמה מאות שקלים מדי כמה שנים.

מנגד, המנוחה והתובע התכוונו להקים משפחה, שניהם עבדו בעבודות תובעניות, ויש להניח כי ככל שהמשפחה הייתה מתרחבת הדבר היה מעכב את הקידום בשים לב לצורך להשקיע בילדים.

55. בשים לב לפסיקה המובאת בספרו של ד. קציר "פיצויים בשל נזקי גוף" (מהדורה חמישית), התס"ג – 2003, עמ' 98-103, ובשים לב לכך שהמנוחה הייתה על סף סיומו של התואר השני והייתה רוקחת קבועה, הנני מקבל את הסכומים שבהם נקבה הנתבעת בסעיף 78 לסיכומים ולפיהם יש מקום לקחת בחשבון, לעתיד עליה בשכרה. ועל כן הפסדי השכר בעתיד יחושבו לפי תוספת של 30% לשכר (נטו) של 15,000 ₪.

בסיס השכר של התובע :-

56. לטענת התובעים, בכל הקשור לעבר יש לקחת בחשבון את שכרו של התובע מחודש ינואר 2016 ועד לחודש התאונה בסכום של 10,564 ₪ נטו לחודש. לגבי העתיד יש לקחת בחשבון שכר כיום הינו 13,500 ₪ ולכך יש להוסיף, כך שהשכר לעתיד יחושב לפי 15,000 ₪ (נטו).

57. לטענת הנתבעת יש לקחת בחשבון, בכל הקשור לתובע שכר בשיעור גבוה יותר. הנתבעת מפנה לכך שבזמן התאונה החל התובע לעבוד באינטל בשכר גבוהה ועל כן הם עורכים את החישוב לעבר לפי שכר של 18,000 ₪ ולעתיד לפי 20,000 ₪ (והכל לאחר ניכוי מס).

58. התובע החל לעבוד בחברת אינטל בחודש 11/16 (ראה נ/1), תחילה עבד בשכר שעתי (חודשים נובמבר/דצמבר 2016, שהשכר בגינם שולם בחודשים דצמבר 2016 וינואר 2017), החל מחודש פברואר 2017 החל לעבוד במשרה מלאה (לא לפי שעות). בחודש פברואר 2018 עזב התובע את חברת אינטל והחל מחודש אוגוסט 2018 הוא עובד בתעשייה האווירית (תלושים עמ' 180-151

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

לתיק מוצגי התביעה וכן התיק האישי שהוגש במסגרת בקשה 91), ניתן לראות מהתיק האישי שהפניה לתעשייה האווירית נעשתה בסמוך לעזיבת אינטל.

59. כפי שנקבע בעניינה של המנוחה, גם בענייניו של התובע, מהרגע ששינה עבודה, וקיבל תפקיד אחר חודש לפני התאונה, יש לקחת בחשבון את שכר לפי חודש זה ולא לפי חודשים קודמים בהם היה שכרו נמוך יותר (ובייחוד כאשר עבד חלק מהתקופה עוד כסטודנט, שכן התואר הושלם רק בשנת 2016). למעשה דבר זה תואם את העובדה שהתובע והמנוחה התארכו ביום 31.12.16 (בהתאם לעדותו, עמי' 29 לפרוטוקול, שורה 8), כאשר לשניהם היה ברור כי יש להם עבודות קבועות ומרוויחות.

60. שכרו הקובע של התובע היה 14,000 ₪ (ברוטו) וזאת לפי מסמך סיכום הפסקת העבודה מיום 31.1.18. אולם היו חודשים שהוא קיבל תוספות בגין תורנות, משמרות וכד (כולל בונוסים). סה"כ שכרו בשנת 2017 היה 217,515 ₪ מהם שולם מס בשיעור 20,188 ₪ כך שבסיס שכרו הינו 16,444 ₪ לחודש.

61. כפי שנלמד מהתיק בחודש ינואר 2018 ביקש התובע להפסיק עבודתו באינטל, לדבריו בשל העובדה שהעבודה שם הזכירה לו את המנוחה (עמי' 39 לפרוטוקול, שורות 9-10). כבר ביום 3.2.18 פנה התובע לתעשייה האווירית בבקשת עבודה. הסכם העבודה נחתם ביום 5.7.18 והתובע החל לעבוד (יצוין כי בהתאם לעדותו, בחודשים אלו טס לחו"ל, שם נפגש עם מי שכיום אשתו ועל כך בהמשך).

שכרו המצטבר של התובע בשנת 2019 היה 207,589 ₪ מהם נוכה מס בשיעור 26,736 ₪ כלומר שכר חודשי של 15,000 ₪ (מעוגל).

62. התובע הינו אדם צעיר, בעל השכלה, אשר הוכיח כי פוטנציאל השתכרותו גבוה. הירידה בשכר נובעת ממעבר מהשוק הפרטי לחברה ממשלתית. יש בכך משום בטחון תעסוקתי ועל כן אין לפסול אותו. מנגד, כפי שבעניינה של המנוחה מצאתי לנכון להניח שבעתיד שכרה ישבית, אין מקום לדין שונה בענייניו של התובע.

לפיכך, בעוד לגבי העבר החישוב יהיה לפי השכר בפועל, לגבי העתיד יילקח בחשבון גידול בשיעור של 130% - סה"כ 19,500 ₪ (נטו).

63. הן לגבי המנוחה והן לגבי התובע, הוכח כי בנוסף לשכר שניהם היו זכאים לקרן השתלמות בשיעור 7.5% משכרם, אולם לא בגין כל השכר, המנוחה הייתה זכאית להפרשה בסך 534 ₪ (לפי התלושים) ואילו התובע זכאי בתעשייה אווירית להפרשה בגין שכר בגובה 11,260 ₪ (לפי

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

התלושים) שהינה 845 ₪. בעוד באינטל השכר לצרכי קרן השתלמות היה 14,000 ₪ (הפרשה של 1,050 ₪)

64. לסיכום :-

- א. שכר המנוחה לגבי חישובים לעבר יהיה 11,402 ₪ בצירוף הפרשה לקרן השתלמות (534 ₪) – 12,000 ₪ (מעוגל).
שכר המנוחה לעתיד יהיה 15,000 ₪ בצירוף תוספת בגין קרן השתלמות (534 ₪) סה"כ – 15,600 ₪ (מעוגל).
- ב. שכר התובע לגבי חישובים לעבר יהיה עד יולי 2018 לפי השכר באינטל 16,444 ₪ בצירוף תוספת בגין קרן השתלמות (1,050 ₪) סה"כ 17,500 ₪ (מעוגל).
שכר התובע לגבי חישובים לעבר יהיה החל מיולי 2018 לפי השכר בתעשייה אווירית 15,000 ₪ בצירוף תוספת בגין קרן השתלמות (845 ₪) - סה"כ 15,845 ₪.
שכר התובע לגבי חישובים לעתיד יהיה לפי השכר של 19,500 ₪ בצירוף תוספת בגין קרן השתלמות (845 ₪) בסך - סה"כ 20,345 ₪.

השפעת נישואיו של התובע

65. ביוני 2018 נישא התובע לגברת ו.ב. (להלן: "רעיית התובע"), מדובר במי שאינה אזרחית ישראל ולאחר החתונה עברה לגור עם התובע בישראל. מעדות התובע ורעייתו עולה כי היא ילידת 28.4.87 (עמ' 40, שורה 22). כאשר רעיית התובע עברה מאוזבקיסטן לגור בסין (שם עבדה) היא הכירה את אחותו של התובע וכך החלה ההיכרות עמו בשנת 2014 (עמ' 40 לפרוטוקול, שורה 33), באמצע שנת 2014 ניתק הקשר שכן התובע סבר שאין לקשר זה סיכויי הצלחה (עמ' 41 לפרוטוקול, שורה 4). בשלב זה הכיר התובע את המנוחה.

רעיית התובע, אשר הינה בעלת תואר ביחסים בינלאומיים, המשיכה לעבוד בסין שם למדה את השפה הסינית (עמ' 37 לפרוטוקול, שורה 15-24), שנה לאחר התאונה, בחודש פברואר חודש הקשר (עמ' 41, שורה 6), התובע טס לבקר את משפחתו, נפגש עם מי שכיום הינה רעייתו, וביוני 2018 הם החליטו להתחתן (עמ' 41 לפרוטוקול, שורה 18). הם נישאו בחודש נובמבר 2018 (עמ' 41 לפרוטוקול, שורה 20). בתחילה הייתה רעיית התובע חמישה חודשים לצורך לימוד השפה העברית (עמ' 41 לפרוטוקול שורה 26). החל מחודש ינואר 2020 עובדת רעיית התובע בחנות לממכר מוצרי יופי, בשכר של 6,880 ₪ (עמ' 42 שורה 10).

66. גם בעניין השלכת נישואיו של התובע ישנה מחלוקת בין הצדדים. התובעים טוענים כי בעוד בכל הקשור לתביעת העיזבון אין לדבר השפעה ויש לחשב את התביעה לפי הכנסות התובע והמנוחה וחישוב של ארבע ידות, הרי שבכל הקשור לתביעת התלויים יש להתחשב בהכנסות

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

רעיית התובע בסך 6,652 ₪ (לסיכומים צירפו התובעים את תלוש רעיית התובע לחודש פברואר 2020).

67. הנתבעת עומדת על כך כי ככל שבית המשפט לא יקבל את טענתה בדבר חישוב לפי הלכת פינץ, יש לבצע את החישוב לפי ידת הבית בשיעור 1/12 מכלל הידות כאשר ידות הקיום של התובע והמנוחה יעמדו על 5/12 כל אחת (שכן התובע והמנוחה טרם נישאו) ובדומה בתביעת התלויים תעמוד ידת הבית על 1/9 ואילו ידת המנוחה והתובע יעמדו על 4/9.

68. בכל הקשור לשכר רעיית התובע נטען על ידי הנתבעת כי יש לחשבו בהתאם לגובה שכרה של המנוחה (לכל הפחות), מדובר במי שעבדה בחברה בינלאומית, בעלת שליטה בשפה הסינית, אם כי בחישובים מטעמים הם לא לוקחים את הכנסתה של רעיית התובע בחשבון (אלא רק מתנגדים לכך שהתובעים צירפו לסיכומים תלוש שכר לחודש פברואר 2020 (לאחר ההוכחות)) וכן הם לא מציעים דרך חישוב אחרת.

ההלכה המשפטית

69. בעבר, קבעה הפסיקה כי כאשר אדם נישא, לאחר שכן זוגו נהרג בתאונה, מסתיימת בכך תקופת התלות שלו. הלכה זו שונתה בע"א 7244/97 פנינה חכמי ואח' נ' רותם, חברה לביטוח בע"מ, פד"י נד (2) 30 (2000) (להלן: "עניין חכמי"), עת נקבע כי כאשר אדם נישא לאחר התאונה יש להתחשב בהפסד שנגרם לו בשים לב להפרש בין הכנסות בן הזוג החדש לבין הכנסות המנוח.

70. ברע"א 3535/09 אסתר שוקרון ואח' נ' הכשרת הישוב חברה לביטוח ואח' (2011) דן בית המשפט בשאלה האם יש להתחשב בהכנסות בן הזוג החדש בכל הקשור לתביעת העיזבון. קביעתו של בית המשפט העליון באותו עניין הינה ברורה ולפיה בעוד בחישוב הפסדי התלות יש להתחשב בהכנסות בן הזוג החדש, בכל הקשור לתביעת העיזבון אין להתחשב בכך.

71. התוצאה הינה כי, כשיטת התובעים, יש להתחשב בהכנסות רעיית התובע רק בכל הקשור לתביעת התלויים. וכי בכל הקשור לתביעת העיזבון יש לעשות את החישוב לפי ארבע ידות (ידת המנוחה, ידת התובע, ידת הבית וידת החסכון).

72. ולפיכך ראשית יחשב בית המשפט את הפסדי העיזבון, בשים לב להכנסות המנוחה והתובע בלבד. ולאחר מכן את הפסדי התובע, כתלוי, את הפסדי התלות של התובע, בשים לב להכנסות המנוחה, התובע וכן רעיית התובע. את האיזון בין התביעות יעשה בית המשפט בהתאם להלכה שנקבעה בע"א 2739/06 עזבון המנוח דוביצקי ולדימיר ז"ל ואח' נ' אסדי דקאללה ואח', פד"י סב (3) 864 (2008) (להלן: "עניין דוביצקי").

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

73. אין כל תימוכין לטענות הנתבעים ולפיהן יש לחשב את ידת הבית בשיעור נמוך יותר מיתר הידות. נכון הדבר כי לאורך השנים ההוצאה על הבית משתנה, אולם כפי שבתקופות מסוימות היא נמוכה יותר מידת הקיום, ישנן תקופות בהן היא גבוהה מידת הקיום. לכן אין מקום לחישוב שונה.

74. בכל הקשור לגובה שכר רעיית התובע, אכן מדובר במי שהינה בחורה צעירה, משכילה, בעלת ידיעת שפות זרות ואשר עבודתה כמוכרת בתחום הקוסמטיקה אינה משקפת את פוטנציאל השתכרותה. מדובר במי שרק עברה לגור בישראל ועדיין לומדת את השפה העברית, יש להניח כי השכר ישביח עם הזמן, וכפי שהנחתי ששכר המנוחה והתובע ישביחו כך יש לעשות גם בעניינה ולהעמידו על גובה השכר הממוצע במשק סה"כ הכנסותיה יחושבו כדלקמן:-

- א. מיום הנישואין עד לתחילת העבודה אין הכנסות (למדה עברית)
- ב. מחודש ינואר 2020, ולמשך שנה לפי השכר המופיע בתלוש שהוצג - 6,652 ₪.
- ג. החל מינואר 2021 – לפי השכר הממוצע במשק (לפי פרסומי הלמ"ס נכון ליום 3.9.20 11,697 ₪) בניכוי המס החל (950 ₪) סה"כ – 10,750 ₪.

75. באשר לדרך החישוב הנכונה. בהתאם לעניין חכמי, ההפסד הוא בשים לב להפרש בין הכנסות המנוחה להכנסות הרעיה. כאשר הקו המנחה הינו החזרת המצב לקדמותו וכן שלא יפסק לתובע יותר מאשר נזקיו. סיכם זאת כבי' השופט שפירא בת.א (מחוזי י"ם) 5144/03 ע"זבון המנוח י' ח' ש' ז"ל נ' אלפא לוואל אנטרנשיונל אנגינרינג א.ב בע"מ (2011) כאשר קבע כי:-

"הפער שבין תמיכתו של המנוח לתמיכתו של הבעל השני נבחן על פי הפער שבין ידת הקיום של האלמנה וידת משק הבית שבהכנסתו של המנוח לבין ידת הקיום של האלמנה וידת משק הבית שבהכנסתו של הבעל השני" (שם, פסקה 150).

76. הדרך המפורטת על ידי כבי' השופט שפירא היא הדרך הנכונה, ואסביר:-

א. שיטת הידות קובעת כי לוקחים את הכנסת כל אחד מבני הזוג ומחלקים אותו למנות שוות (המכונות ידות), אחת של המנוחה, אחת של בן הזוג, אחת לקיום הבית (וכאשר יש ילדים, מוסיפים ידה לכל אחד מהם).

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

- ב. במקרה כמו זה שלפני, בו מדובר בזוג ללא ילדים, מחלקים את הכנסות כל אחד מבני הזוג לשלוש ידות. ומחשבים את ההפסד לפי ידות הקיום וידת הבית מתוך הכנסות המנוחה, פחות הידה שהמנוחה הייתה צורכת מהכנסות המנוח.
- ג. אולם, מהרגע שהתובע התחתן השתנה החישוב. מצד אחד הכנסות רעייתו הינן נמוכות יותר, ועל כן נגרם הפסד בתרומת רעיית התובע הן לידות הבית ולידת הקיום של התובע. אולם, מנגד, הרעייה החדשה צורכת את הידה שהמנוחה הייתה צורכת מהכנסות המנוח.
- ד. לפיכך, ובהתאם לפסק דינו של כב' השופט שפירא, יש לקחת את ההפרש בין הכנסות המנוחה להכנסות הרעייה החדשה ולחלקו במספר הידות. ההפסד הינו ההפרש בכל אחד מהידות.

77. יש לשים לב לשתי נקודות.

- א. בתקופה שבו התובע ורעייתו התחתנו אולם היא לא עבדה? לכאורה, בתקופה זו יש לקחת את מלוא הכנסת המנוחה כהפסד, אולם אם נעשה כן, יצא שהנזק יהיה גדול יותר ועל כן בתקופה זו יש לחשב את ההפסדים כזהים למצב בו התובע לא היה נשוי.
- ב. מהרגע שרעיית התובע החלה לעבוד, יש לחשב את ההפסד אך ורק על פי ההפרש בהכנסות, יש לזכור כי אומנם בחישוב תלויים "רגיל" אנו מתחשבים גם בחלק בהכנסת בן הזוג שהמנוחה צרכה, אולם כעת הוא נצרך על ידי רעייתו החדשה, ועל כן אין להפחית חלק זה.

78. לפיכך, החישוב יעשה כדלקמן :-

- א. עד לתחילת עבודתה של רעיית התובע, ההפסד יעשה בהתאם לשיטת הידות, ובהנחה שהתובע לא התחתן.
- ב. מרגע תחילת עבודת הרעייה החדשה, יש לקחת את הכנסת המנוחה, ולהפחית ממנה את הכנסת הרעייה החדשה. ההפרש מתחלק לשלוש ידות (אחת של התובע, אחת של הבית ואחת ידת הקיום של הרעייה החדשה). ההפסד הינו 2/3 מההפרש.

קצבת זקנה

79. התובעים טוענים כי יש לפצות גם לתקופה שלאחר יציאת התובע והמנוחה לפנסיה, לפי פנסיה בשיעור 70% בצירוף קצבת זקנה (מקסימאלית). הנתבעת טוענת כי יש לדחות טענה זו שכן לשיטתה כאשר נפסק פיצוי לפי הלכת פ"נן הדבר כולל הפסדים פנסיוניים מחד ומאידך, לאור העובדה שהתובעים לא הוכיחו זכאות זו.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

80. בעניין קצבת הזקנה הצדק הינו עם הנתבעת ואין לפסוק פיצוי בעבור תקופה זו.

גם אם לא אקבל את טענתה לפיה התובעים לא הוכיחו את שיעור קצבת הזקנה (שהינה זכות סטטוטורית), בפועל, כפי שנקבע בע"א 9209/03 עזבון המנוח יניב ניסן ז"ל ואח' נ' הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ (2008)

" אם אכן יתברר שעל מנת לזכות בקיצבה היה הניזוק צריך לשלם סכומים שונים למוסד לביטוח לאומי, הרי שיש לנכות סכומים אלה, בדומה לניכוי של הפרשה סוציאלית לשם רכישת זכות לפנסיה" (שם, פסקה 15)

על כן, ובשים לב למשך הזמן הרב עד ליציאת התובע והמנוחה לגמלאות, נראה כי סכום ההפסד בכל הקשור לקצבת הזקנה יקוּזז מול החיסכון, ובכל מקרה לא הובאו ראיות ועל כן איני מקבל הטענה.

81. בכל הקשור להפרשות לפנסיה, הרי שמהמסמכים שהוגשו עולה כי הן לתובע והן למנוחה היו הפרשות לפנסיה. יתרה מזאת, לאור צו ההרחבה [נוסח משולב] לפנסיה חובה 2011 (י"פ תשע"א 6302, עמ' 6938 (27.9.11)) יש חובת הפרשה לפנסיה, ולא בכדי נקבע בפסיקה כי כיום נוהגת פסיקת תוספת על הפסדי ההכנסה בגין הפרשות לפנסיה (ע"א 7548/13 שפירן דיווי נ' זק תורג'מן ואח' (2014)). כיום לפי צו ההרחבה ההפרשה הינה 12.5% וזו התוספת שיש להוסיף.

סיכום נזקים:-

82. מכל האמור לעיל נזקי העיזבון והתלויים הינם כדלקמן (בהתאם לנתונים בסעיפים 64 ו- 74 לעיל):-

א. מיום התאונה ועד ליום 1.7.18 (תחילת עבודת התובע בתעשייה האווירית) – 15 חודשים

שכר המנוחה 12,000 ₪, שכר התובע 17,500 ₪. סה"כ קופה משותפת הינו 29,500 ₪.
תביעת העיזבון - שווי של כל ידה הינו 7,375 ₪ ועל כן ההפסד הינו 4,625 ₪ X 15 = 69,375 ₪.

בתביעת התלויים - שווי כל ידה הינו 9,833 ₪, ההפסד הינו 2,167 ₪ X 15 = 32,505 ₪.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

ב. מיום 1.7.18 ועד ליום 15.9.20 (מועד החישוב) – 26.5 חודשים
 שכר המנוחה 12,000 ₪, שכר התובע 15,845 ₪. סה"כ קופה משותפת הינו 27,845 ₪.
בתביעת העיזבון - שווי של כל ידה 6,961 ₪, ועל כן ההפסד הינו $5,039 \times 26.5$
 $= 133,533.5$ ₪.
בתביעת התלויים שווי כל ידה 9,282 ₪, ועל כן ההפסד הינו 2,718 ₪ אולם זאת
 רק עד לחודש ינואר 2020 (כאשר רעיית התובע החלה לעבוד) לכן יש להכפיל ב-18 חודש
 בלבד $= 48,924$ ₪.
 החל מחודש ינואר 2020, ההפסד הינו $2/3$ מההפרש בין הכנסת המנוחה (12,000
 ₪) להכנסת הרעייה בסך 6,652 ₪, כלומר 3,565 ₪ לחודש $8.5 \times 30,302.5 =$ 30,302.5 ₪.
 סה"כ הפסדי התלויים הינם **79,226.5** ₪.

ג. מיום פסק הדין :-
בתביעת העיזבון שכר המנוחה 15,600 ₪, שכר התובע 20,345 ₪, סה"כ קופה
 משותפת 35,945 ₪, כלומר שווי כל ידה הינו 8,986 ₪ ועל כן ההפסד הינו 6,614 ₪.
 סכום זה מהווה עד גיל 67 של התובע (34 שנה – מקדם 255.5783) הינו **1,690,395** ₪.
 מהגיע התובע לגיל 67, ועד הגיעה המנוחה לגיל 67, החישוב יעשה לפי ההלכה
 שנקבעה בע"א 8488/08 עזבון המנוחה רננה סושרד ז"ל נ' מדינת ישראל (5.6.12),
 לפי $3/4$ משכר המנוחה בלבד כלומר 11,700 ₪ למשך שנה וחצי, בהיוון כפול – **75,280**
 ₪.

סה"כ תביעת העיזבון לעתיד – **1,765,675** ₪.
בתביעת התלויים שכר המנוחה הינו 15,600 ₪, שכר רעיית התובע הינו 6,652 ₪ עד
 ליום 1.1.21 ומאז היום 10,750 ₪. ההפסד הינו בשיעור $2/3$ מההפרש.
 עד 1.1.21 (3.5 חודשים) ההפסד החודשי הינו 8,948 ₪, שווי $2/3$ הינם $5,965 \times 3.5$
 $= 20,877$ ₪.
 החל מ-1/1/21, ועד הגיע הרעה לגיל 67 (28.4.54) ההפסד הינו 4,850 ₪, שווי $2/3$ הינם
 3,233 ₪ השווים 819,237 ₪.
 החל מיום 1/5/54 ועד הגיע המנוחה לגיל 67, יש מקום לפיצוי בשיעור $2/3$ משכר
 המנוחה (10,400 ₪) כלומר ההפסד (בהיוון כפול) 77,778 ₪.

סה"כ הפסדי התלויים לעתיד **917,892** ₪.

ד. סה"כ על כן תביעות העיזבון והתלויים, בגין אובדן תמיכה) הם כדלקמן :-

עזבון – 1,968,583.5 ₪, ובצרוף 12.5% פנסיה – סה"כ 2,214,656 ₪.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

תלויים – 1,029,623.5 ₪, ובצירוף 12.5% פנסיה – סה"כ 1,158,326 ₪.

83. כאב וסבל – בהתאם לתקנות 45,300 ₪.

84. הוצאות קבורה ומצבה – בהתאם לקבלות שצורפו 15,300 ₪.

85. אובדן שירותי בת זוג/רעיה –

התובע מעמיד סכום זה על 50,000 ₪, וזאת בשים לב לנישואיו החדשים. סבור אני כי מדובר בסכום גבוה. התאונה ארעה בחודש 3/18, כעבור 15 חודשים היה התובע נשוי בשנית, אולם כבר שנה לאחר התאונה היה במערכת זוגית עם רעייתו. לפיכך על הפיצוי שנפסק לשקף שנה, מרגע התאונה ועד ליום בו החל התובע מערכת זוגית עם רעייתו, ונראה כי סכום של 10,000 ₪ משקף נכונה פיצוי זה.

86. בהתאם לעניין דוביצקי הנ"ל, יש לבצע איזון בין תביעת התמיכה של התובע לבין תביעת העיזבון בכל הקשור לשנים האבודות, לפיכך הנני פוסק את הסכומים הבאים :-

א. לתלוי –

בגין אובדן שירותי בת זוג – 10,000 ₪.

בגין אובדן תמיכה – 1,158,326 ₪.

סה"כ לתלוי – 1,168,326 ₪.

ב. לעיזבון :-

בגין כאב וסבל – 45,300 ₪.

בגין קבורה ומצבה – 15,300 ₪.

בגין הפסדי החיסכון בשנים האבודות –

2,214,656 ₪, בניכוי התמיכה לתלויים (1,158,326) – 1,056,330 ₪.

סה"כ לעיזבון – 1,116,930 ₪.

87. התובעים מבקשים כי בית המשפט יפסוק הוצאות משפט, נפרדות, בשים לב לצורך להתמודד עם הטענה בדבר השתק עילה, וזאת בהמשך להחלטתי שבה אישרתי את התיקון.

אומנם, יתכן ובתיק רגיל היה מקום לעשות כן, אולם בשים לב לכך שגם התנהלות התובעים לא הייתה נקייה מבעיות, ובייחוד בשים לב לכך שהתביעה הוגשה כתביעה של עזבון ללא תלויים (לפי הלכת פ'ינץ), ולמעשה דבר זה חייב (כשלעצמו) תיקון כתב התביעה מבלי שנפסקו הוצאות לחובת התובעים, לא מצאתי לנכון לפסוק הוצאות נוספות.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 31013-12-17

סיכום

88. הנתבעת תשלום לתובעים את הסכומים הבאים :-

א. לתובעים 2 ו-3, כירשי המנוחה, סכום של 1,116,930 ₪ בצירוף שכ"ט עו"ד בשיעור 15.21%, החזר האגרה ששולמה, החזר ההוצאות ששולמו לעדים ועוד 500 ₪ הוצאות משפט.

ב. לתובע 4, כתלוי במנוחה, סך של 1,168,326 ₪ בצירוף שכ"ט עו"ד בשיעור 15.21% ועוד הוצאות משפט בסך 500 ₪.

כל הסכומים ישולמו תוך 30 יום, שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום. המזכירות תשלח את פסק הדין בדואר רשום עם אישור מסירה לצדדים זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ו אלול תש"פ, 15 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

יורם ברוזה, שופט, סגן הנשיא